Sobre Francesc Gras i Elias

Hi ha un moment en la vida de Francesc Gras i Elias que sembla decantar-se cap a la incorporació al moviment espiritual autòcton. Feia tot just un any que s'havia constituït la primera entitat excursionista (1876) i el nostre escriptor llegia a l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques la ressenya d'una visita a Scala Dei, que l'entitat després inserirà en un volum de les seves "Memòries". En produir-se l'escissió de l'Associació d'Excursions Catalana, Gras i Elias s'incorpora a aquesta darrera i en una vetllada literària, celebrada el 7 de març de 1879, llegeix a la nova entitat el seu treball "Les menestrales de Reus", que l'any 1881 publicarà la revista barcelonina "L'Escut de Catalunya", en la redacció de la qual intervenia. En l'ambient d'aquesta publicació que dirigia J. Fiter Inglès, el fundador de la primera entitat excursionista, secundat pel seu inseparable Eudald Canivell, Gras i Elias va veure reflorir el seu enamorament per la terra on havia nascut. Però, com s'esdevenia en gairebé tots els lletraferits reusenc d'aquells dies, el seu patriotisme es concretava primordialment en la seva ciutat. Reus aleshores tenia una singularitat que s'encomanava als seus fills. No amollava la influència que exercia al seu damunt i l'escriptor que ens ocupa és un exponent més d'aquesta particularitat. Gras i Elias, en la sessió inaugural de l'any 1879 de l'Associació d'Excursions Catalana, llegirà la seva poesia de reminiscències descriptives verdaguerianes "Des de la Mola", la qual serà inserida a l'Anuari de la indicada entitat, aparegut l'any 1882. Podríem creure que Gras i Elias aleshores havia estat guanyat per les dèries i sentiments dels excursionistes, els quals sentien amb molt d'abrandament la singularitat lingüística, però ens sobta que dediqui precisament a Fiter Inglès el text castellà del poema amorós "Maria", amb lema d'Espronceda i contingut campoamorià, el qual obtingué la Flor Natural al Certamen de l'"Ateneo Tarraconense de la Clase Obrera" l'any 1882. Veiem una contradicció o almenys una dissociació entre el significat personal de Fiter dins l'excursionisme i el fet d'oferir-li cabalment un poema en castellà de les característiques de l'esmentat. Un altre contrasentit el proporciona el fet que Gras i Elias escrigui i publiqui en idioma català a Barcelona "Les menestrales de Reus" i se senti obligat a traduir aquest treball al castellà per fer-lo conèixer al seu poble nadiu i publicar-lo a "El Eco del Centre de Lectura". Tal vegada temia que en llengua catalana a Reus no l'entendrien?

Inclús en aquells anys del 1878-1881 que el trobem agermanat amb els excursionistes barcelonins i incorporat a la redacció de "L'Escut de Catalunya", sembla desprendre's de Gras i Elias alguna circumstància que delata com no acaba de trobar-se fixat dins l'espiritualitat del país. La causa tal vegada era remota. L'any 1868 el poeta José Zorrilla, junt amb Frederic Mistral, Teodor Llorente, Querol, Núñez de Arce, Ruiz Aguilera, Paul Meyer, etcètera, va assistir als Jocs Florals de Barcelona. Després, junt amp Victor Balaguer, Zorrilla va ésser hoste a Tarragona del pròcer Marian Rius i va recórrer diversos indrets del Camp i de la Conca de Barberà. El 30 de juny d'aquell any s'escaigué de celebrar a Reus un certamen dedicat a la Verge de la Misericòrdia i Josep Zorrilla, junt amb Victor Balaguer i Anton de Bofarull foren invitats al reparti-

ment de premis. Zorrilla hi recità un poema i la concurrència que assistí al palau de Miró on es va celebrar l'acte, es féu creus de la meravellosa manera de dir-los. Gras i Elias escriurà a les seves velleses que Zorrilla recitava "con entonación magnética, dulce, fascinadora". Zorrilla s'havia encarregat de confeccionar una mixtura poètica que permetés aprofitar uns gravats de Gustau Doré que havia adquirit l'editor Montaner i Simon. La publicació era en curs i es feia per fascicles, però aquests quedaven incomplets, puix Zorrilla no trobava lleure per a concentrar-se i continuar el poema. Aleshores Rius li oferí la seva finca d'Scala Dei i allí anà a prosseguir "El Eco de las Montañas". Però a la vigília de la Revolució de Setembre, Rius el féu anar a cercar cuita-corrents i amb una mula fou conduït a Cornudella i des d'aquesta localitat, amb tartana tornà a passar per Reus, camí de Tarragona. No sabem que Gras i Elias fos a Reus el 1868, però sí que el trobem el 1869 a Barcelona, aplaudint, enfollit, des del galliner, quan l'estrena de "El Encapuchado", de Zorrilla, al Teatre Principal. Ell mateix confessa que aquella nit "fue una de las más bellas de mis mocedades". Afegeix "los espectadores parecíamos locos" i encara "bajé de mi elevado asiento del paraíso, con la voz ronca y las manos destrozadas de tanto aplaudir". Zorrilla es casà per segona vegada a Barcelona i de retorn a Castella s'endugué l'admiració incondicional de Gras i Elias, que aleshores tenia 19 anys. Fou com una intoxicació que mai més no es pogué treure del damunt. Això li fou fatal. La malura no li pogué ésser guarida ni amb el contacte amb la majoria dels renaixentistes catalans i la influència de la poesia romàntica madrilenya ha quedat com la característica més vistent del nostre autor i el situa d'esquena a la trajectòria lírica catalana. Els romàntics catalans s'emmirallaven a Europa. Els seus ídols preferents foren Walter Scott primer i Victor Hugo després. Gras i Elias dóna la impressió de no haver-se abeurat mai directament en aquestes fonts i mantindria sempre els ulls fits en el poeta de Valladolid, en Campoamor, en Espronceda, és a dir en l'intellectualitat de la capital d'Espanya. Fins aniria a Madrid i intentaria de fer-s'hi un nom, però no hi obtindria l'èxit més mínim. El mateix camí, per obtenir-hi la mateixa fallida, faria Martí i Folguera i també, en els seus somnis de malalt, acaronaria el propòsit, sense poder-lo realitzar, Joaquim M.ª Bartrina. I és que aleshores la ciutat de Reus se sentia deslligada en una gran part de la influència econòmica, literària i política barcelonina. A Reus es feia ranxo a part en gairebé tots els aspectes i el sentit de la unitat espiritual catalana se'n ressentia.

Gras i Elias no fou mai profund i la seva obra no és susceptible d'ésser sotmesa a cap treball gaire incisiu d'anàlisi. Es queda sempre dins un balbuceig mig banal, mig sentimental, sense arribar a l'arrel dels múltiples temes que tocà. Aconseguí, això sí, d'ésser sempre dolç i afectuós. Escrigué d'història sense ésser un erudit; desenrotllà temes de novella i se li glaçaren als dits sense treure lluc; composà poesies i no sobrepassà una mediocritat descoratjadora; féu ressenyes d'excursions i no veié el paisatge; escrigué biografies i, entre anècdotes més o menys pintoresques, se li escaparen els trets essencials dels biografiats, quan precisament les anècdotes havien de servir-li per a fixar-los. En "Les menestrales de Reus" hauria pogut oferir-nos una exposició social i literària de gran interès i s'esbravà en galanteries. Sort que aprofità el tema per parlar-nos dels costums locals i això salva el treball.

L'autor que ens ocupa va publicar una quarantena d'obres en català i

castellà. La quantitat revela com s'emparava d'una mena de professionalitat literària. El prologuista del darrer volum tanmateix pòstum, de les seves "Siluetes d'Escriptors Catalans", diu que té poesies en castellà que els millors poetes de la Cort no menystindrien de signar i afegeix que estan a l'alçada d'un Espronceda o d'un Zorrilla i altres comentaristes posteriors han coincidit en l'observació. Res no tenim a dir-hi, però mai Gras i Elias no figurarà en cap història, ni antologia de la literatura espanyola per generosa i ampla que es proposi d'ésser. Com a literat en llengua castellana el nostre versaire fou un pobre diable imitador. Com no podia per menys d'esdevenir-se, fou més sincer i original en llengua autòctona, però fentnos nostra una observació de Joaquim Santasusagna, hem de dir que sentim vivament que no s'hagi pogut afirmar que alguna de les seves poesies catalanes fos digna de signar-la qualsevol poeta de primera fila, per semblant al que hem reportat que s'ha pogut dir de les escrites en llengua manllevada. Com a literat català hauria pogut guanyar-se un lloc, degut a les característiques i diversitat d'inspiració de la seva vena poètica però no sabé posar-se en línia i quedà ignorat. Es exclusivament un valor local i encara discutible. Fora de Reus solament se'l pot recordar per alguna de les seves biografies d'escriptors i polítics del temps.

No obstant, aquest home tingué a les mans un argument de novella tan formidable com el seu "Pedro de Robellat" i no el sabé farcir. Iniciava uns "Episodios de mi tierra" que havien d'ésser una imitació dels "Episodios Nacionales" de Pérez Galdós, però a cap de les novelletes de la sèrie no sabé donar ni extensió, ni volada narrativa, ni força descriptiva, ni argumental i totes quedaren com a esquelets o esbossos de fulletí. Cada vegada que passem els ulls per la ressenya de la seva excursió a Escornalbou, Siurana i Scala Dei ens indignem en adonar-nos que no sabé o no volgué veure allò que se li presentava als nassos o almenys no ho sabé o volgué descriure. Fou arxiver municipal de Reus, escrigué una història local i sembla que no descargolà mai un rodell de pergamins, ni obrí un sol manuscrit dels que tenia a l'abast de la mà, en els armaris de l'estança on havia d'exercir el treball. Tenia un sentiment poètic, però no era un líric segons l'apreciació rigorosa d'avui, sinó un versaire romàntic i galantejador que sucava la ploma en el tinter de les cortesies i les superficials tendreses.

Hauria pogut ésser l'escriptor més representatiu de les nostres contrades en el seu temps. Alguna vegada l'hem estimat com una mena d'hereu escampa que acut a les festes majors de tots els pobles. Els indrets de la seva inspiració són els més significatius del Camp i del Priorat. Pretengué fer la història i la descripció de tots els pobles i totes les ermites, cantà les muntanyes de la Mola i el Montsant. Poques són les localitats de les nostres comarques que no apareguin en un indret o altre de la seva obra. Escrigué una sèrie d'episodis d'història novellada sobre esdeveniments de les nostres contrades i sembla que es proposava exhaurir literàriament la temàtica de les terres meridionals catalanes. Però la maleïda lleugeresa i mediocritat, la falta de disciplina i rigor, en fi, la irresponsabilitat, adotzenà els resultats obtinguts.

Als fills de Reus, malgrat que els seus llibres ens deceben, no ens poden caure dels dits. Ens parla de massa coses estimades, ens recorda massa indrets que hem resseguit enlluernats, evoca moments que ens commouen i sobretot el veiem movent-se dins un període que és dels més esplendents que ha tingut la ciutat, quan encara

entendridors tipismes la singularitzaven, proclamant-ne les glòries i banderejant les seves particularitats. Si es vol, els seus llibres han de restar com d'ús local intern, puix si volguéssim valorar-los guiats per un criteri nacional no hi hauria manera de fer-los surar.

Quan hom constata que Gras i Elias resulta contemporani d'Angel Guimerà, de Joan Maragall, Costa i Llovera i Joan Alcover, encarar-nos amb les seves ingenuïtats rimades en català ens revolta i engegaríem ben bé al botavant el seu "Rosari del cor", si no fos que ens toca la flaca més sensible per ésser un aplec de composicions preferentment dedicat a temes de la nostra comarca. Els poemes —dins l'època— són més o menys afortunats, menys que més, no cal dir-ho, però, —ai las!—, sentimentals que som, la seva localització en indrets que ens són familiars ens enterboleix i capgira l'esperit crític. Però l'evidència s'imposa. L'any 1904, a la recerca de temes pictòrics, havia caigut a Cornudella l'artista olotí Iu Pasqual. El pas sobtat des de les boires de la seva comarca a les eixuteses i als colors estridents del Priorat l'entusiasmà i proclamà l'encant de les nostres contrades entre els seus amics barcelonins. Atragué a Josep Carner, el qual se sentí igualment corprès. El resultat fou que solament a cinc anys de distància de la publicació de "Rosari del cor" de Gras i Elias, Josep Carner obtenia un segon accèssit a la Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona amb la "Llegenda del Montsant". La Flor Natural aquell any era donada no res menys que a "La serra" de Joan Alcover i el poema carnerià, per bé que contenia unes estrofes inicials dignes, no era encara una obra madura i avui rau en l'oblit. Però dos anys més tard, el 1907, Josep Carner irrompia a la palestra literària amb el "Segon Llibre de Sonets", el qual contenia el formidable "Siurana" i, a més, altres sonets com "Els tudons de Cornudella", "Sant Joan del Montsant", "Salou", "Tamarit", "El Mèdol", "Tarragona un matí de vent", els quals, igualment dedicats a temes de les nostres contrades, esclafaven definitivament tota l'estructura literària i mecànica poètica a la qual encara es mantenia agònicament aferrat el nostre Gras i Elias i altres versaires que el noucentisme tindria bona cura de deixar arraconats.

Joaquim Santasusagna, basant-se en uns mots de Pere Cavallé, justifica la carència de volada de Gras i Elias manifestant que no havia sabut evolucionar i això el situava en contra del moviment poètic de Catalunya. Ens sembla, però, que en les evolucions literàries no intervé massa la simple voluntat, és a dir, que no n'hi ha prou amb voler, cal poder-ho fer. L'evolució que els homes d'avui exigim a Gras i Elias comportava un deseixir-se de tota la seva contextura intellectual, dins la qual havia estat esgarriat; exigia de formar-se completament de nou, de sentir el llenguatge, no com un simple instrument o vehicle, sinó com un fenomen estètic per si mateix, amb vida i categoria pròpies. Es tota l'essència de l'alliberació lírica, amb les seves illuminades i ingràvides suggestions, el que s'escapava a la intuïció del nostre versaire. Perquè les banalitats prosaiques, que entre molts de nosaltres encara es tenien per poesia, pel cap baix feia un segle que a Europa havien estat superades. No es tractava solament d'adquirir una nova tècnica, sinó de trasbalsar-se l'ànima i entrar en una nova esfera cultural. No saber o no poder situar-se en el temps és un fet que ha de pagar molt car qualsevol escriptor. Gras i Elias en toca les conseqüències.

A Gras i Elias la cronologia li és fatal. A inicis del segle tota la gran obra de Guimerà era al carrer. El 1901 eixien "Els Sots Feréstecs" de Caselles,

el 1903 s'estrenaven "Els Vells" d'I. Iglésias i apareixien les "Marines i Boscatges" de Ruyra. L'any 1906 —el del Primer Congrès de la llengua catalana i el de la llei de Jurisdiccions— Xènius iniciava el "Glossari" a "La Veu de Catalunya" i Josep Carner publicava "Els fruits saborosos"; el 1908, apareixia "La Muntanya d'Ametistes" de Guerau de Liost. Avui, que veiem les coses amb perspectiva històrica, ens sembla difícil d'imaginar que el 1909, Gras i Elias pugui sortir, a Barcelona mateix i precisament editat a la tipografia de "L'Avenç" —de tanta significació en les nostres lletres— amb el volum de "canciones españolas" titulat "Amoríos y Ternesas" i el 1910, imprès als mateixos tòrculs, amb el "Dulce y Amargo" i fer coincidir aquesta publicació amb el primer llibre de poemes de López-Picó i les "Elegies germàniques" de Josep Lleonart. Es clar que els llibres dels joves poetes referits no obtenien, ni de molt, una unanimitat immediata d'admiracions. Ben al contrari. Constituïen una innovació i la seva difusió era més aviat reduïda. La majoria de lletraferits era submergida en el modernisme maragallià o en el guimeranisme. Però és el cas que, a part la distinció lingüística, els volums de poesies de Gras i Elias se situaven encara més endarrera del modernisme, al qual el noucentisme venia a substituir, puix el seu autor no havia arribat a pair ni la lírica maragalliana i pensem que ni la bona poesia de Verdaguer. Els seus llibres de 1909 i 1910, per bé que semblen formats per composicions antigues, mostren una fidelitat absoluta al zorrillanisme més anacrònic. Sortosament passaren completament desapercebuts en els medis intellectuals barcelonins.

Seria injust de silenciar que també per sort nostra i d'ell, Gras i Elias féu algun esforç per a posar-se a la línia de l'ambient literari català d'aquells dies i avui podem banderejar la refosa dels seus vells temes excursionistes en "De Escornalbou a Scala Dei" i els tres volumets de les "Siluetes d'escriptors catalans del segle XIX" que aparegueren dins la meritòria col·lecció de les cobertes vermelles de "L'Avenç", com obres amb cos suficient per a perdurar. Però la fidelitat que devia a l'estrella literària que havia despertat la seva inspiració, féu que la darrera obra que sortís de les seves mans fos precisament una evocació del seu ídol p e r m a n e n t. Així l'any 1912, —mentre es debatia al Congrès el projecte de Mancomunitats— coronava la seva tasca literària amb "Zorrilla. Recuerdos literarios", llibre que, editat a Barcelona en plena efervescència catalanista, devia fer el mateix efecte que els fantasmes que cada any, per Tots Sants, es feien aparèixer als escenaris amb la representació del "Don Juan Tenorio". El volum fou signat amb data 12 de setembre de 1912 i al mes just, exactament el 12 d'octubre, Francesc Gras i Elias deixava d'existir.

Sense ésser res d'extraordinari, tal vegada podem concedir que alguns dels versos en llengua castellana de Gras i Elias són superiors a les provatures poètiques catalanes. En castellà el nostre autor tenia en els romàntics espanyols un model a imitar i en tragué el resultat relatiu que ens proporcionen les seves obres. Obtingué èxits, però no pas a Madrid, sinó aquí, a Catalunya, on tal vegada no pot haver-hi competència suficient per a judicar lírica castellana. També és curiós de constatar que una bona part de les seves poesies foren musicades i publicades amb la partitura. Algunes tanmateix reberen música d'Amadeu Vives i Enric Granados, parella d'artistes de primera fila, que igual que el poeta cercaven la inspiració en temes d'altres terres. Altres poemes aparegueren amb música de Pere Astort, A. Ayné, Salvador Bartolí, Ma-

nuel Giró, que ens semblen noms de compositors catalans i sobretot, la majoria, de Fermín M. Alvarez, que segons determina el cognom sembla més idoni amb temes andalusos. Els èxits de Gras però, han passat i ara dubtem que es tornin a obrir amb gaire entusiasme els seus llibres de versos. Les paraules que Frederic Soler-Hubert adreça als castellans volent llençar-los a la cara els "Romances de Corte y Villa" de Gras i Elias: "Admiraos, produce el estudio lo que en vosotros ha hecho casi solo la naturaleza y, aunque no hemos nacido en Castilla, también nosotros, cuando queremos, escribimos el castellano como Dios manda", llegides en fred, avui més sonen a escarni, que a elogi, malgrat que estiguin escrites amb presumptuosa bona fe. Es ben possible que el castellà dels catalans no el mani Déu. Malgrat tots els encerts que es vulguin atribuir als versos del volum indicat i als altres de llengua manllevada del nostre autor, no poden resistir la crítica moderna. Són obra d'imitació submisa, amanerats i resten com una veu d'ultratomba.

Espiritualment Gras i Elias s'emparenta amb el pintor reusenc de la mateixa època Josep Llovera. Més d'una vegada hem imaginat aquest artista anant pels carrers de la nostra ciutat, tot admirant les nostres dames i dametes. En lloc de veure-les tal com eren, forçava el seu cervell per fer-li imaginar que vestien i es pentinaven com les "majas" de les composicions de Lucas i Goya. Igual que Gras i Elias havia estat a Madrid i n'havia tornat amb la ment capgirada. En el seu taller de Reus pintava "chulas y chisperos" amb una tenacitat obcecant. I tanmateix no era un mal pintor. Sabia molt bé l'ofici, tenia un gran domini del dibuix i una gran tècnica i aconseguia retrats femenins, davant dels quals no ens queda més remei que llevar-nos el barret. Però, per mica que la dama retratada es distragués, ja li havia clavat un clavell a la boca i una mantellina de borles damunt d'una gran pinta dreta. A Gras i Elias ens sembla que li passava quelcom de semblant. Tenia la imaginació plena de lectures romàntiques, de llegendes de "tapadas", festeigs en reixes finestreres, "noches toledanas", "aparecidos", "lances de capa y espada", i a les orelles li ressonaven tothora els sons de guitarres, panderetes, castanyoles i aires de "serenatas morunas". Potser sí que en determinats sectors de la nostra ciutat, a les darreries del segle passat, es respirava una mica un ambient propici als excessos imaginatius referits. Fins ens sembla que nosaltres mateixos, que gairebé naixíem amb el segle actual, podíem collir encara alguna engruna o guspira d'aquella atmosfera que avui ens sembla insòlita. Caldria plantejar-nos, sense prejudicis, si Gras i Elias podia ésser efectivament un producte intellectual representatiu d'aquell instant. Però el fet és que avui ens sembla completament fora de lloc que es poguessin veure escenes campoamorenques o zorrillesques a cada cantonada del Reus de les darreries del segle XVIII, ple de pagesos amb calça curta i barretina morada, de traficants de vi, oli, ametlles, avellanes, d'obrers velers i constructors de bótes.

Josep Llovera i Francesc Gras i Elias són una mena de transplantats damunt de la pròpia terra on havien nascut. Ambdós foren uns rerassagats. Llovera pintà d'una manera acadèmica, compongué quadres de costums a la manera italiana de mig segle endarrera en uns dies que Martí i Alsina havia ofert a l'art català el seu formidable sentit paisatgista, Joaquim Vayreda havia creat l'escola d'Olot i Rossinyol i Cases agitaven les aigües amb llur modernisme europeu. Pel seu compte, Gras i Elias continuava ploriquejant els seus versets sentimentals

sense suc, ni bruc, a la manera del més decadent i decandit accent poètic castellà, mentre Maragall era en plena apoteosi, la gran escola mallorquina havia ja tret esplendorosa florida i fins, en llengua castellana, sorgia la poesia andalusa que transformava el panorama líric espanyol. A L'"Assaig de la Vida", Plàcid Vidal ens el presenta sexagenari, ressentit de l'ambient literari barceloní i enyorós de la capital d'Espanya. L'amargor del desencaix li emboirava l'hipotètic record fins a embellir fantasiosament uns temps pretèrits per posar-los en contrast amb els seus dies senils. Cabalment poc abans havia confiat a la impremta de "L'Avenç" la reimpressió d'alguna de les seves obres seriades com "A Completes" i això l'havia posat en contacte amb el grup Massó Torrents-Cases Carbó, el qual inseri a la seva prestigiosa col·lecció de petits volums de cobertes vermelles les seves "Siluetes". Era una nova oportunitat que la providència li oferia per incorporar-se al moviment literàri català, semblant al que hem aludit a l'inici del present article. En aquest grup, aleshores capdavanter de les nostres inquietuds espirituals, hi fou considerat amb generositat i simpatia, però Gras i Elias portava encastades a l'ànima massa influències que no li permetien el seu lliurament.

Com a poeta Gras i Elias està dat i beneït. Estèticament els seus versos no tenen valoració possible. L'oblit ha caigut damunt seu com la llosa d'una tomba. En el futur seran consultades les seves biografies per extreure'n algunes anècdotes i també ho serà algun treballet local. La resta, a hores d'ara, ja s'ho ha endut el temps i lamentem molt íntimament que sigui així, puix hem sentit sempre per aquest autor un autèntic afecte. El seu girar els ulls cap a indrets de les nostres comarques, el seu més o menys efímer excursionejar, lliga el nostre esperit a determinats moments del seu amb afinitats de les quals no ens podem sostreure.

JOSEP IGLÉSIES

NOTICIARI

Festes populars de cultura "Pompeu Fabra"

La diada poètica de Cantonigròs que en celebrar-se l'any passat per vint-i-cinquena vegada es va donar per enllestida en aquella parròquia de la comarca d'Osona, reapareix enguany a Ripoll amb el nom que s'indica a l'encapçalament.

Amb aquest motiu l'Agrupació Ripollesa d'Iniciatives culturals ha convocat un concurs literari amb cinc premis: «Per comprendre», dotat amb 25.000 pessetes, a una obra d'assaig, crítica o creació literària publicada en primera edició des de la celebració del Concurs Parroquial de Poesia de Cantonigròs (agost 1968); «Salvat Papasseit», dotat amb 10.000 pessetes i amb un accèssit, a un recull de poemes; «L'Avenç», dotat amb 7.000 pessetes, al millor article periodístic publicat entre setembre de 1968 i juliol de 1969; «Tomàs Raguer», dotat amb 7.000 pessetes, al millor treball sobre un tema actual de la comarca del Ripollès; i «Juvenil Oriflama», dotat amb 7.000 pessetes, a un treball d'autor que no tingui més de 21 anys, destinat a omplir dues pàgines de la revista «Oriflama».

Els premis seran adjudicats per un jurat del qual formen part els senyors Josep Alsina, Antoni Comas, Carles Miralles, Francesc Vallverdú, Josep M.ª Anglada, Gonçal Cutrina, Eudald Solà, Miquel Martí Pol, Enric Arumí, J. M. Casals, Ricard Torrents i Manuel Anglada.

El veredicte serà donat a conèixer a Ripoll, el diumenge dia 7 de setembre.

La festa serà dedicada a la persona i l'obra de Joan Oliver, conegut per «Pere Quart» en el camp de la poesia, amb motiu de la commemoració de la naixença d'aquest singular escriptor.

En ocasió d'aquesta festa cultural serà posada en escena l'obra de Bernard Shaw, «Pigmalió», en l'adaptació lliure de Joan Oliver.